

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3324

av Cecilia Widegren m.fl. (M)

med anledning av prop. 2015/16:82 Åtgärder för ökad folkhälsa på tobaksområdet – genomförandet av EU:s tobaksprodukt direktiv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska värna den svenska bestämmanderätten över regleringen av snus och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det även fortsatt ska vara tillåtet att hänvisa till smak, doft och tillsatser i snus och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Livsmedelsverket ska vara tillsynsmyndighet när det gäller snus och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har att implementera och genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU, det s.k. tobaksprodukt direktivet allra senast den 20 maj 2016.

Vi vill medverka till att tobaksprodukt direktivet kan beslutas och genomföras i tid, inte minst mot bakgrund av att tobaksrökning är det förmodligen enskilt största folkhälsoproblemet som går att aktivt förebygga. Tobaksrökning dödar omkring 12 000 människor i Sverige, varje år. (Källa: Socialstyrelsens rapport, Registeruppgifter om tobaksrökningens skadeverkningar).

I ett internationellt perspektiv avlider över 5 miljoner människor per år av tobaksrökning.

I den vetenskapliga tidskriften The Lancet är en analys publicerad av 88 genomförda studier med närmare 6 miljoner deltagare. Studierna visar bland annat att rökare löper 37 procent högre risk att drabbas av diabetes typ 2. Personer som utsätts för passiv

rökning löper 22 procent högre risk att drabbas av diabetes typ 2. Ju mer en person röker desto högre risk.

Därtill beräknas tobaksrökningen kosta Sverige totalt minst 30 miljarder kronor per år i form av hälso- och sjukvårdskostnader, produktionsbortfall samt sjukskrivningar. (Källa: Statens folkhälsoinstitut, R 2011:11).

Utvecklingen är att andelen dagligrökare minskar stadigt över tid och färre unga börjar att röka. Det är en utveckling som är tydlig. Det räcker emellertid inte. Fler åtgärder behövs för att motverka och förhindra att 12 000 svenskar varje år ska behöva avlida till följd av tobaksrökning. Det är samtidigt så att ett stort eget ansvar åvilar den enskilde som fri individ att ta ansvar för sitt beslut att röka.

Vi bejakar arbetet mot tobaksrökning och tillstyrker de åtgärder som nu behöver beslutas för att genomföra direktivet. Samtidigt vill vi tydligt värna den svenska bestämmanderätten över regleringen av snus. I enlighet med det svenska undantaget i samband med att vi blev medlemmar i Europeiska unionen och subsidiaritetsprincipen ska ansvaret för reglering av snuset förbli hos Sverige.

Vi menar att regeringens proposition är otydlig gällande den framtida hanteringen och regleringen av snus. Regeringen skickar dubbla signaler gällande snuset avseende dels förbudet att hänvisa till smak, doft och tillsatser, dels avseende vilken myndighet som i framtiden ska ha ansvaret för tillsyn. Tillverkning av snus sker med utgångspunkt från livsmedelslagens krav (2006:804). Tillsynsansvaret bör därmed, i enlighet med nuvarande system, fortsatt åvila Livsmedelsverket.

Bakgrund

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog den 3 april 2014 direktivet 2014/40/EU, det så kallade tobaksproduktdirektivet. En särskild utredare gavs i uppdrag, av alliansregeringen, att ge förslag kring hur det nationella genomförandet av tobaksproduktdirektivet lämpligast bör gå till.

I januari 2015 överlämnade utredaren Göran Lundahl delbetänkandet SOU 2015:6 Mer gemensamma tobaksregler – genomförandet av tobaksproduktdirektivet.

Regeringen har därtill gett utredaren ett tilläggsdirektiv. Utredningen ska komma med konkreta förslag gällande bland annat ett eventuellt utökat rökförbud på offentliga platser, exponeringsförbud för tobaksprodukter och neutrala tobaksförpackningar samt ytterligare se över frågan om nationell reglering av snus och tuggtobak, inklusive frågan om innehållsreglering av snus.

En central fråga handlar om förbudet mot försäljning av snus i Europeiska unionen och det svenska undantaget. Redan i ingressen till direktivet slås fast att försäljning av

bland annat tobak för användning i munnen i unionens medlemsstater förbjöds i rådets direktiv 89/622/EEG.

Sverige har ett undantag genom artikel 151 i anslutningsakten för Sverige. Det slås vidare fast att förbud mot försäljning av tobak för användning i munnen (exempelvis snus) bör behållas för att förhindra att en beroendeframkallande produkt med skadliga hälsoeffekter införs i EU.

I ingressen slås även fast att ansvaret för att reglera ingredienserna i snus i enlighet med subsidiaritetsprincipen bör förbli hos Sverige där försäljning av denna produkt är tillåten. Denna skrivning är av största vikt och betydelse.

Propositionens innehåll

I denna proposition föreslås ändringar i tobakslagen (1993:581) i syfte att genomföra tobaksproduktdirektivet.

Propositionens förslag om förbud mot att hänvisa till smak, doft eller tillsatser gäller inte snus. Dock anger regeringen samtidigt att frågan om en nationell reglering av snus och tuggtobak, inklusive frågan om innehållsreglering av snus är föremål för en översyn.

Vidare betonar regeringen att utredningen ska redovisa sina överväganden senast den 1 mars 2016. Regeringen skriver i propositionen att den därför avser att återkomma och ta förnyad ställning till frågan om ett förbud att hänvisa till smak, doft och tillsatser gällande snusprodukter i samband med beredningen av utredningens slutbetänkande.

Det bör tilläggas att i utredningens delbetänkande SOU 2015:6 Mer gemensamma tobaksregler – ett genomförande av tobaksproduktdirektivet, föreslogs att snus ska omfattas av förbudet i artikel 13.1 c i direktivet mot att hänvisa till smak, doft eller tillsatser på förpackningar till tobaksvaror eller på själva tobaksvaran.

Regeringen föreslår även att det centrala ansvaret gällande tillsyn över förbudet att använda vissa texter och uttryck på förpackningar till tobaksvaror och örtprodukter för rökning och på själva tobaksvaran flyttas från Konsumentombudsmannen till Folkhälsomyndigheten.

Regeringens bedömning är därtill att i avvaktan på Högsta förvaltningsdomstolens dom om huruvida e-cigarett, innehållande nikotin, ska omfattas av krav på godkännande som läkemedel bör bestämmelserna rörande e-cigarett i tobaksproduktdirektivet inte genomföras.

Värna Sveriges bestämmanderätt över snus

Vi moderater vill tydligt värna Sveriges bestämmanderätt över reglering av snus som fastslogs i anslutningsakten i samband med medlemskapet i Europeiska unionen.

Det är olyckligt att regeringen medvetet eller omedvetet är otydlig gällande dess avsikter avseende snusets framtida reglering och tillsyn. Å ena sidan tar regeringen upp Sveriges undantag att reglera snuset, å andra sidan förbehåller sig regeringen rätten att återkomma med förnyade ställningstaganden längre fram i frågor som kan och bör avgöras redan nu avseende tobaksprodukt direktivets innehåll i frågor som rör snusets reglering.

Därtill är regeringen otydlig med vad som ska gälla för förpackningar, tillsyn och efterlevnad av regler samt bestämmelser avseende snus. Det är klart och tydligt att Sverige, likt alla andra medlemsstater, förväntas implementera tobaksprodukt direktivet i tid. Medlemsstater som inte gör detta riskerar att bötfällas.

Den borgerliga regeringen åren 1991 till 1994 ansträngde sig, i samband med medlemskapsförhandlingarna med Europeiska unionen, för att få igenom ett undantag gällande försäljning av snus i Sverige. Det är nu upp till regeringen att se till att den svenska bestämmelserätten över reglering och hantering av snus alltjämt ska gälla.

Vi föreslår:

- Värna den svenska bestämmelserätten gällande reglering av snus.
- Det ska även fortsatt vara tillåtet att hänvisa till smak, doft och tillsatser i snus.
- Livsmedelsverket ska vara tillsynsmyndighet gällande snus.

Cecilia Widegren (M)

Margareta B Kjellin (M)

Jenny Petersson (M)

Amir Adan (M)

Sofia Fölster (M)

Finn Bengtsson (M)

Sofia Arkelsten (M)

Thomas Finnborg (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Anette Åkesson (M)